

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>



IPHIGENIA

FINN IUNKER

Neyi bekliyoruz, Agamemnon? Yola çıkmak için daha ne kadar bekleteceksin bizi burada? Neyin oyunu bu? Gitmemizi istiyorsan, gidelim o halde. İstemiyorsan da eve dönelim. Neredesin, Agamemnon?

ÇEVİREN: FERDİ ÇETİN

habitus | TİYATRO |

ISBN:978-605-4630-69-1



9 786054 630691

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Kitabın Orjinal Adı: Iphigeneia **Yazar:** Finn Iunker **Çeviren:** Ferdi Çetin

Yayın Hakları: © Kolon Forlag AS, 2003 © Habitus Yayıncılık, 2018

Kapak Tasarım: Ahmet Söğütüoğlu **Sayfa Tasarım:** Murat Kaspar

Redaksiyon: Ozan Ömer Akgül **Baskı ve Cilt:** Sena Ofset Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi

B Blok No: 4 NB7-9-11 Topkapı - İstanbul Tel: 0212 613 03 21 **Sertifika No:** 12064

ISBN: 978-605-4630-69-1 **1. Baskı:** 2018, İstanbul

Habitus Yayıncılık Rek. Tekn. Tur. Eğitim San. Tic. Ltd. Şti.: Kemankeş Mahallesi

Mumhane Caddesi No: 39/39 Karaköy 34425 Beyoğlu - İstanbul Tel: 212 244 48 87

Sertifika No: 18067 **e-posta:** info@habituskitap.com **web:** www.habituskitap.com

Kişiler: 8 Kişi. 4 Kadın [Clytemnestra, Iphigenia, Koro1, Koro2] 4 Erkek
[Agamemnon, Menelaus, Alexander, Achilles].



Iphigenia ve Helen Yeni Metin Yeni Tiyatro Projesi
kapsamında çevrilmiştir.



Norwegian Embassy



IPHIGENIA

FINN IUNKER

ÇEVİREN: FERDİ ÇETİN



[Ad] Yazar (1969, Norveç)
Bessén Ödülü sahibi oyun yazar. 1994 yılında *The Answering Machine* isimli oyunuyla uluslararası alanda adından söz ettiren Finn Iunker'in oyunları Avrupa'nın yanı sıra Kanada ve Peru'da çeşitli tiyatrolar tarafından sahnelenmektedir. Brecht üzerine akademik çalışmalar yapmaktadır. 2014'te tamamladığı doktora tezi 2018 yılında Almanya'da yayımlandı. Finn Iunker'in yazdığı son oyun *Stemmer fra Israel* 2018 yılı içinde Norveç'te sahnelendi. Finn Iunker ayrıca Oslo Academy of Fine Arts'ta eğitim vermektedir.



[Ad] Çevirmen (1988) Yazar
ve dramaturg. İstanbul Üniversitesi Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü'nde lisans eğitimini aldı. Yüksek lisans tezini aynı bölümde Gertrude Stein üzerine yazdı. Halen aynı üniversitede doktora çalışmalarına devam etmektedir. 2011 yılında Mina Urgan Öykü Ödülü'nün sahibi oldu. Yusuf Demirkol ile birlikte ba- tiyatro'yu kurdu. GalataPerform'da dramaturg olarak çalışıyor. Yeni Metin Yeni Tiyatro projesi kapsamında oyun yazarlarıyla çalışan Ferdi Çetin aynı zamanda oyun çevirileri yapıyor.

Olay Aulis'teki Yunan kampında geçer.

Aulis'te, Truva'ya gitmek üzere hazırlık yapan Yunan komutanlar rüzgar olmadığı için hareket edemezler. Bununla birlikte Agamemnon'un, masum kızı Iphigenia'yı kurban etmesi koşuluyla yüce Artemis'in kendilerine rüzgarı bahşedeceği duyulur. Agamemnon da en iyisinin Iphigenia'yı kurban etmek olduğunu düşünür. Bu heyecanlı hikayeyi şafaktan gün ortasına kadar izleriz. Sonu biraz muğlak gibidir, bizim için de öyle...

6 | **Finn Iunker**

1.

(Şafak. Agamemnon yazıyor.)

2.

(Sabah. Agamemnon, Alexander)

Agamemnon

Hata yapmış olabilirim. (*Duraksama*) Truva'ya doğru güvenli bir şekilde yola çıkabilmek, Helen'i güvenli bir şekilde geri getirebilmek, Tanrılar bilir hangi bir sözü yerine getirmek için Iphigenia'yı buraya göndermelerini istediğimde, insanın kendi kızını öldürmesinin 'yanlış' olduğu varsayımı üzerinde fazlasıyla durdum, tabii ki durdum, ama daha önce hiç fark etmemiştim, şimdi ateşe attığımız o baş birçok açıdan nasıl da benim bu ağrıyan başıma benziyor. (*Duraksama*) Dün gece Iphigenia'nın beni görmeye geldiğini gördüm rüyamda, elini alnıma koydu, örtmek istercesine ağzımı. (*Duraksama*) Aniden uyandım, çaresizliğimin hiçbir şey ifade etmediğinin farkına vardım. Ellerime baktım, anlamadığım bir şeyi elde etmek uğruna sevdiğim birini kullanamayacağımı anladım. Truva. Asya. Helen. (*Duraksama.*) Bu evliliği gerçekten tasvip etmiyorsun, değil mi?

Alexander

Hangi evliliği?

Agamemnon

Dinle. Fikir çok basit. Iphigenia'yı buraya çağırarak Neden? Çünkü Achilles ile 'evlenecek'. Ama bunun yerine onu öldüreceğiz. Tamam mı? Fikir buydu. Ama artık öyle değil. Yeni fikir çok daha basit. Iphigenia'ya gelmemesini söyledik. İşte bu yüzden sevgili arkadaşım, Clytemnestra'ya bir mektup daha yazdım (*Katlanmış bir mektup çıkarır*). Çok kısa; ezberle bakayım. Aslında mektup bir Spartalı tarafından

da yazılmış olabilir. “Iphigenia’yı buraya yol-
lama. Düğünü ertelemek zorundayız.”

Alexander

Neden basitçe iptal etmedin peki? (*Duraksama*)
Agamemnon, Iphigenia ve Clytemnestra dün
geldiler zaten. (*Sessizlik.*) Seni görmeye geldi,
hatırlamıyor musun? (*Duraksama.*) On dakika-
dan fazla kaldı yanında. “Sanırım gözleri açıldı,”
dedi yanından çıkarken, sana “Agamemnon,
babacığım! Neden ayaktasın? Korkulacak bir
şey yok. Buradayım. Achilles’i ne zaman göre-
ceğim?” demiş.

(*Duraksama.*)

Agamemnon

Uyduruyor musun bunları?

Alexander

Hayır. (*Duraksama*) Biraz renklendirdim ama
özünde söylediklerini aktarıyorum. (*Duraksa-
ma*) “Ama uyanık değildi” dedi ve şöyle devam
etti “Yavaşça ona yaklaştım, konuşsun, kucak-
lasın beni, hoş geldin desin bana diye ama bir
anda sanki bir kabusmuşum gibi elini yüzüne
doğru salladı”. (*Duraksama*) Tuhaf gelebilir ama
bir esinti Iphigenia’yı okşayarak geçti gitti, saçı-
nın birkaç telini havalandırdı. Elini alnına koy-
muş, öyle söyledi, sen de bir anlık ağlamışsın.
(*Duraksama*) Böyle bir şey mümkün mü bilmi-
yorum ama bir damla yaş süzölmüş gözlerin-
den.

(*Duraksama.*)

Agamemnon

Peki, şimdi onu hemen geri göndermemiz ge-
rek. (*Duraksama*) Ayrıca onun taklidini yap-

man da hiç hoşuma gitmedi. (*Duraksama*)
 Neden buradayız, Alexander? Buradayız çünkü
 Helen Truva'da. Şüphesiz mantıklı gibi görünüş-
 yor, Helen aşığıyla Truva'ya gitti ama Menelaus
 bunu anlamıyor, hayır, onu geri getirmek için
 yardım etmemizi bekliyor. İşte bu yüzden bu-
 radayız. Clytemnestra'ya ne söyleyebilirdim ki?
 Planımın kendi isteğiyle giden birini, sevdiği
 Truvalı'dan geri almak için kızımı elden çıkar-
 mak olduğunu mu?

Alexander

(*Gülümler*) Ona ne söylediğin umurumda de-
 ğil. Asıl Iphigenia'ya ne söylemeyi planlıyorsun?

(*Duraksama*)

Agamemnon

Ah, aman Tanrım ne karmaşa! (*Duraksama*)
 Bir bardak su alabilir miyim, lütfen?

Alexander

Söylemen gereken tek şey “hayır”.

Agamemnon

(*Kendi halinde*) Evet. Elbette.

Alexander

Gidip su getireyim.

3.

(Menelaus)

Menelaus

Yolda bir yük arabası duraklıyor, arabada oturan iki adam el ederek beni çağırıyor. Çamurun doğrulup tenimde balçığa dönüştüğü, kıyafetlerimin arasından soğuğu hissediyorum. Şöyle bir konuşma geçiyor aramızda, kalbim hafif hafif çarpıyor. Uzanmış yatarken orada ellerim birbirine sıkı sıkıya kenetlenmiş: Onlarda çamur yok. Adamlardan biri bana bakıyor, ağzı açık. Diğer adanı şöyle diyor: “Bir rehber ihtiyacımız var.” Uzun yeşil paltolarıyla ameliyathaneye girmiş avcılara benziyorlar. Arabaya biniyorum, ikisinin arasına oturuyorum ve okyanusu işaret ediyorum, kafa sallıyorlar ve yolculuk başlıyor. Adamlar uyuyakalıyorlar, hendeğe yuvarlanmayalım diye dizginleri devralmak zorunda kalıyorum, arkamda bir inleme sesi duyuyorum. Arkama baktığımda bir tabut görüyorum, ama adamlardan biri hemen beni uyarıyor: “Önemli bir şey değil granit taşı, sen gözlerini yoldan ayırma.” Boğaza geliyoruz, bir tekne duruyor karşıda. Tabut tüy gibi hafif. “Bunun granit olduğundan emin misiniz?” Adamlardan biri bir süre bana bakıyor, gülümsemeye mi çalışıyor yoksa kafasını mı sallıyor anlayamıyorum. Diğerleri hangi yöne gittiğimizi soruyor bana. Dışarı doğru işaret ediyorum. “Harika, gelince biz seni uyandırırız.” Diğerleri adamı dirseğiyle dürtüyor. “Ya da talimat gerekirse.” Botlarımı çıkarıyorum, biraz dinlenmek için uzanıyorum. Mutluyum, gerçekten. İşim çok zor değil, seyahat etmek, yeni insanlarla tanışmak ilginç bir şey. Hayır,

içinde bulunduğum durum dayanılmaz. Kalkıyorum, çatlak bir sesle botlarıma bağırmaya başlıyorum. “Beni neden buraya getirdiniz! Götürün beni buradan!” Önce adamlar bu patlamamı dikkate almıyor gibi görünüyorlar, kürekler suya indiğinde, biri bana gülümsüyor ve şöyle diyor: “Dürüst olmak gerekirse bir insanın botlarıyla konuşması bana saçma geliyor. Bir önceki rehberimiz denedi ama olmadı. Ayrıca biz kürek çekerken lütfen işaretparmağını kullanma. Kafa karıştırıcı oluyor.” O an bütün görüntü yerle bir oluyor, sonra beceriksizce gizlenmiş bir rahatlama hissiyle şöyle diyor: “Buraya kadarmış. Ne seyahatti ama!” Etrafıma bakıyorum. Araba ve at bıraktığımız yerde duruyor. Dağlar da hemen hemen aynı görünüyor. “Hareket etmedik. Neden olmasın? Nereye gideceğimizi söylemedim mi size?” Gözleri kısık. “Sen geldiğimiz yoldan bütün yolu geri gitmek istiyorsun.” Kıyıyı işaret edip azarlıyorum onları: “Bakın, at orada. Araba orada, yol da orada, tanrılar aşkına! Teknemiz hâlâ dubalara bağlı!” Birbirlerine bakıyorlar. Sonra bana bakıyorlar. Sonra yine birbirlerine bakıyorlar. “Ne? Ne yaptım ben? Yanlış bir şey mi söyledim?” Tekneden iniyorlar, bata çıka karaya doğru yürümeye başlıyorlar. Biri bağırıp çağırıyor, paltosu ıslanmış ama yine de paltosunu sudan korumaya çalışıyor. “Ne yaptım ben, tabutu da almak zorundasınız, yanlış bir şey mi yaptım? Geri gelin!” Adamlardan biri kuru bir tahta parçası gibi suyun üzerinde yüzüyor. Diğeri onu yakasından kavırıyor suya sokuyor yavaşça, ama bir taraftan kafasını çevirip doğrudan bana bakıyor. “Ses tonunuzu beğenmiyoruz, kayafensiniz!” Pes ediyorum, söy-

leyecek başkaca bir sözüm yok. Rüzgar şiddetini artırıyor, adamın arkadaşını kıyıya doğru sürüklediğini görebiliyorum, gidiyorlar. Sonra üzerlerindeki çıkarıyorlar, emirlerime boyun eğen tekne açığa doğru süzülürken çıplak arabaya binip gidiyorlar. Tabutu açıyorum, bir çayır uzanıyor... Tekne yavaş yavaş boğazdan ayrılırken teknenin orta yerinde ayakta duruyorum.

4.

(Agamemnon, Menelaus. Sonrasında Alexander)

Agamemnon Menelaus, bu deliliğe bir son vermemiz gerek. Helen'in kısa süreli ilişki yaşama konusundaki arzusunu anlamadığın için seni suçlamıyorum ama sen karını sevdiği adamdan çekip alacaksın diye ben neden kendi geleceğimi ve kızımın geleceğini tehlikeye atıyorum. Neden yıldırımları yiğeninin üzerine salayım? Sen bunu 'mantıklı' buluyor musun?

Menelaus Kendi ellerinle başlattığın şeye, benim son vermemi mi istiyorsun?

Agamemnon Gecelerdir dur durak bilmiyor kuşkularım Menelaus, ama sonunda bunun benim yapabileceğim bir şey olmadığını anladım. Gördüm onu Menelaus, yüzünü gördüm. Tam da üzerimdeydi, bana elini verdi, elini tuttum, bir kuşun elleri gibiydi elleri, dudakları yavaşça aralandı, dişlerini gördüm, ben susarsam o eller ufalanıp gidecek... Bunu o da biliyor. Sen hiç onun dudaklarına baktın mı, Menelaus? Yanaklarına? Ben biliyorum, baktım. Artık göğüsleri bile büyüdü, küçük bir kadın gibi oldu. (*Duraksama*) Zavallı kız. Achilles'le evlendiğini sanıyor. Ona ne demeliydim? Achilles'le değil 'ölümle' mi evlendiğini söyleseydim? (*Duraksama*) Hayır, yapılacak doğru hareketin onu öldürmek olduğunu düşünmüyorum. Şimdi bu hatamı düzeltiyorum. Bu yüzden bir mektup daha yazdım. Al bak, ne düşündüğün umurumda değil (*Ona mektubu verir*)

(Duraksama)

Menelaus Neden beni görmeye geldin, Agamemnon?

(Duraksama)

Agamemnon Menelaus, onun kafasını kesmemi bekleyemezsin benden! O masum bir kız! Helen gitti, bunu senin karşılamam gerek.

Menelaus Neden burada olduğumuzu biliyorsun. Hepimiz onun için savaştık, hepimiz de aynı sözü verdik.

Agamemnon O karar o zamandı.

Menelaus Hayır, ona bir şey olursa birbirimize yardım edeceğimize söz verdik. Bir şeyler yapacağımızla...

Agamemnon O karar o zamandı... Sen geçmişte yaşıyorsun, Menelaus. Helen sıkıldı, ne yapayım yani? Başka birini bul, hepsi birbirine benziyor zaten.

(Alexander bir bardak suyla girer.)

Menelaus Bu seferin kumandanı olmak için kim ısrar etti? "Ben, ben, ben!" Artemis'i kızdıran kimin hatasıydı? Artemis'in Agamemnon'dan ne istediğini duyduğumuzda hepimiz çok korktuk. Sonra Agamemnon'un verdiği tepki karşısında daha da çok korktuk. Tereddüt bile etmedin. Göz açıp kapayıncaya kadar onu buraya çağırdın, öldürmeye kararlıydın onu. Rekâbâ biliyordun ne yaptığını... Kim-

se cesaret edemedi ağzını açmaya sen bunu öyle kolayca 'talep ettiğinde'... Seni dünyanın görüp göreceği en ünlü kumandanı olarak başarıya kavuşturacak, senin deyişinle o küçük 'şeyi'... Bu benden çok senin seferin Agamemnon. Ama sen herhangi bir bedel ödemek zorunda kalmadan sadece istiyorsun, değil mi? Bunu bir oyun mu sanıyorsun? Ne yaptığını biliyor musun Agamemnon ve yapmak zorunda olduğunu? Bu senin tercihi... Bunu sen istedin!

Agamemnon

Menelaus, ağzından neden böyle alevler fışkırıyor? Nedir bu duygularının kaynağı? Karn, Asyalı'nın tadına bakıyor ve sen 'bembeyaz ke-sildin', sana yardım etmek istediğimiz için mi tüm bunlar? O kaçıyor, bedelini benim mi ödemi istiyorsun?

Menelaus

Beni neden görmeye geldin Agamemnon?

Agamemnon

BİLMİYORUM! (*Duraksama*) Tek söylemem gereken şey, hayır...

Menelaus

Peki oyununu öğrendiği zaman Iphigenia'ya ne diyeceksin?

Alexander

(*Agamemnon'a su verirken*) Ah, aman tanrılar, bu ne karmaşa.

Agamemnon

Bu artık bir oyun değil. (*Alexander'a*) Teşekkür ederim.

(*Agamemnon su içer, kendi halindedir. Menelaus*

- Menelaus** (Alexander'a) Mektupta sadece "Öldür! Öldür! Öldür! Öldür!" yazıyor.
- Alexander** Neden sana verdi onu?
- Menelaus** Bilmiyorum.
- (Alexander çıkar. Duraksama.)
- Agamemnon** Bu artık bir oyun değil. Tek söylemem gereken şey, hayır.
- Menelaus** Evet... Ne düşünüyorum biliyor musun? Bence sen haklısın. Söylediklerim için beni affedebilirsin umarım. Sözlerimi geri alıyorum. Korkak dedim sana. Artık öyle bir şey demiyorum. Rüzgarın yönüne göre fikrini değiştirdiğini söyledim. Ama hepimiz biliyoruz ki burada hiç rüzgar yok. Şu andan itibaren senin yanındayım. Ne zaman yardıma ihtiyacın olursa gel beni gör.
- (Duraksama)
- Agamemnon** Sanırım gidip Clytemnestra'ya neler olduğunu anlatmam gerek. (Kendi halinde) Peki, nereye koydum şu mektubu?
- Menelaus** (Ona mektubu verir.) Agamemnon, buyurun bugünkü gündem.

5.

(Koro, Agamemnon.)

Koro Günaydın, Agamemnon. Biz Koroyuz. Biz masum, seksi ve boş kafalı kızlarız, Khalkis'ten geliyoruz, yakışıklı askerlere bakmak için boğazı bugün geçtik.

Agamemnon Böylesi bir güruhu kim kontrol edebilir?

Koro Ah, bakalım... Bir erkek? Belki de bir kumandan?

Agamemnon Evet, ama bana masum kızımı öldürmek zorunda olduğumu söyleyip duruyorlar. Kim kendi kızını öldürerek savaş başlatmak ister ki?

Koro Sen istersin.

(Duraksama.)

Agamemnon Ama ben ne yapacağım?

Koro Gerçekten, söylemesi çok zor. Eylemlerinle ne yapmak istediğine bağlı. Biz sadece örnek verebiliriz.

Koro 1 Bak. (Birkaç basit dans adımı yapar.) Hareket minimal ama çok çok hoş.

Koro 2 Ve herhangi bir sonucu yok. Yalnızca hoş. Bu yüzden bir dizi yalan uydurmak zorunda da değil.... Bak (Birkaç biraz daha az basit dans adımı yapar).

- Koro 1** Bunu açıklamak biraz daha zor, çünkü kontrol dışı bir şey.
- Agamemnon** Evet, çok teşekkür ederim. Bunu aklımda tutacağım. Son derece 'açıktı'.
- Koro** Şimdinin katılığı konusunda haklısın, öyle değil mi?

6.

(Agamemnon, Clytemnestra, Iphigenia)

Agamemnon Ah, Clytemnestra sevgili karıcığım seni burada, bu askerî kampta görmek ne güzel. Kızımızı da bu barış dolu ortama getirdiğini görüyorum. İkinizi de görmek ne güzel.

Clytemnestra Achilles nerede?

Agamemnon ‘Damat’ Bilmiyorum.

Iphigenia Onu düğünden önce göremiyor muyum?

(Duraksama.)

Agamemnon Çok üzgünüm, Iphigenia. Seni yeniden görmek çok güzel ama benim burada yapacak çok işim var.

Iphigenia Çünkü sen buranın başkomutanısın.

Agamemnon Evet. ‘Patron’ benim.

(Duraksama.)

Clytemnestra (Iphigenia’ya) Bana söylediklerini ona da söyle-sene.

(Sessizlik.)

Iphigenia Hayır, hiç havamda değilim.

Clytemnestra Tabii ki yapabilirsin. (Agamemnon’a) Evlilik üzerine çok güzel düşünceler var.

(*Duraksama.*)

Iphigenia

Hayır, aptalca. Gidip yatmayı tercih ederim (*Çıkar*).

(*Duraksama.*)

Clytemnestra

Çok çekingen bir kız. Bana hayatı boyunca bu günü beklediğini söyledi. Çünkü hayatta değişik türde bağlar vardır. ‘Biz’ yani seni, beni ve kendisini kastediyor, birbirimize kan bağıyla bağlıyız ama şimdi o yasalarla da bağlanacak. Çünkü hayatta kan bağından fazlası olmak zorunda. Yasalar olmasaydı –ah bu çok güzel olurdu- “yasalar olmasaydı kan gövdeyi götürürdü.” (*Gururlu*) Sonra... (*Duraksama*). Sonra da bana cevabını beklemediği bir soru sordu: “Ama ne kadar çok bağımız varsa o kadar kısıtlanmış hissediyor insan, değil mi?” dedi, sonra da “Hayır, ben özgür olmak istiyorum. Eğer kan bağımlı olmasaydı, öksüz olurum ve bir geçmişim olmazdı. Ve eğer yasalarla bağlanmazsam da gidecek bir yeri olmayan kötü karaktere dönüşürüm.” (*Duraksama.*) O...o bunun için doğmuş. Doğuştan böyle.

(*Duraksama.*)

Agamemnon

Ben sana hep kanınla bağlı olacağım, Iphigenia.

7.

(Agamemnon, Clytemnestra.)

Agamemnon

Sen ona konuşma mı hazırladın?

Clytemnestra

Hayır, kendisi hazırladı. Güzel, değil mi? Özgüveni eksik biraz. (*Duraksama*) Peki, hadi bana Achilles'in nerede olduğunu söyle. Damadımı görmek istiyorum.

(*Duraksama.*)

Agamemnon

Clytemnestra, sen neden buraya geldin? Ben Iphigenia'yı çağırdım ve sana da çok açık bir şekilde gelmen gerekmediğini söylediğimi hatırlıyorum. Bir şey düşünerek konuşurum her zaman biliyorsun değil mi?

Clytemnestra

Kızımı evlenmesi için askerî kampa gönderip evde oturacağımı mı düşündün sahiden?

(*Duraksama.*)

Agamemnon

Keşke her şeyin sırasını değiştirebilseydim. Önce onun için bir Achilles bulsaydım, sonra bir sunak, sonra da Aulis'e gelseydim. Biliyorum bunlar hayal ama hayallerimizin düşüncelerimize bağlı olmadığını düşünsek? (*Duraksama*) Sonra tabii ki, Helen'in gidişi...umutsuzluk, öyle değil mi? Yeğeni genç yakışıklı adamı alırken o hâlâ yeğenin amcasına saplanıp kalmış olacaktı. Çok daha anlamlı olacaktı, Clytemnestra. Bütün bu noktalar aynı çizgi üzerinde, bugün trajik gibi görünen şey geçmişte pekâlâ komedi olabilir.

Clytemnestra Kızım evlenirken evde oturacağımı mı düşündün gerçekten?

Agamemnon Ne düşündüğümü bilmiyorum. Artık hayaller yok.

(Duraksama.)

Clytemnestra Bu kadar dert etme. Güzel bir gün olacak, öyle değil mi?

(Duraksama.)

Agamemnon Tanrılar, çok yorgunum.

Clytemnestra Neden uyumuyorsun? Burası çok sessiz ve sakin.

Agamemnon Yazıyorum.

Clytemnestra Yazıyorsun?

Agamemnon Evet.

Clytemnestra Gece...

Agamemnon Evet.

(Duraksama.)

Clytemnestra Gidip Achilles'i bulacağım.

Agamemnon Hayır, hayır. Onu 'göremezsin'. Neden biliyor musun? Çünkü 'haberi' yok. O yüzden.

Clytemnestra

Haberi mi yok? Neyden haberi yok?

Agamemnon

Iphigenia'dan 'haberi' yok. Sen kendin söyledin ya. Üçümüz kan bağıyla bağlıyız, ama o henüz herhangi bir yasayla bağlanmadı, dedin. Habis adam Achilles. (*Clytemnestra* çıkar) O ne biliyor ? O ne biliyor? (*Çıkar.*)

8.

(Achilles, Clytemnestra.)

Achilles Neyi bekliyoruz, Agamemnon? Truva'ya yola çıkmak için daha ne kadar bekleteceksin bizi burada? Neyin oyunu bu? Gitmemizi istiyorsan, gidelim o halde. İstemiyorsan da eve dönelim. Neredesin, Agamemnon? (Clytemnestra'yı görür.) Ah, bir anne.

Clytemnestra Sen Achilles misin?

Achilles Evet, hanımefendi, ben Achilles'im. Acımasız bir savaşçıyım ama aynı zamanda çok hassas bir adamım. Teknede kitaram var, şarkı da söylüyorum. Çok genç görünüyor olabilirim ama kalbim Kafkaslar kadar yaşlıdır. Agamemnon'un nerede olduğunu biliyor musunuz?

Clytemnestra Benim adım Clytemnestra. Beni gördüğüne memnun olmadın mı?

Achilles Tabii ki oldum.

Clytemnestra Iphigenia'yı gördüğüne? Konuşmadın mı onunla hâlâ?

Achilles Kiminle?

Clytemnestra Iphigenia'yla...

Achilles Anladım. Peki o kim?

(Duraksama.)

Clytemnestra Tatlı çocuk, neden bahsettiğim konusunda hiçbir fikrin yok, değil mi?

Achilles Gayet iyi biliyorum neden bahsettiğinizi.

(Duraksama.)

Clytemnestra Achilles, adın küçük bir kız için umut dolu görünüyor.

(Duraksama.)

Achilles Söylentileri duydum. Ama sadece o kadar. İşte bu sebepten Agamemnon'la konuşmam lazım. Görünen o ki Agamemnon benim de katılmamı istiyor bu gizemli 'kuş' kurban etme işine, muhtemelen bir kartal ya da bir keçi olacak... Ben! Ben hayvanları sevmem *(Duraksama)*. Sizin eve gitmeniz gerek. Kızınızı da yanınızda götürmelisiniz. Burası kızlara göre bir yer değil. Özellikle kızlara göre bir yer değil *(Duraksama)*. Sonuçta burası bir askerî kamp. Uzaklarda bir Asya şehrine gitmek için bekliyoruz ve görevimiz o şehri yerle bir etmek *(Duraksama)*. Bir de Helen adında çoktan unutulmuş bir kadını kurtaracağız *(Duraksama)*. Olay bu.

9.

(Alexander, Clytemnestra, Achilles.)

Alexander

Truva'ya doğru yola çıkanlar düğün kutlaması filan yapmıyorlar Clytemnestra, Aulis'e geldim ve kocanın bir babadan katile nasıl dönüştüğünü gördüm. Rüzgarın olmamasını bahane ediyor tabii ki... Bir an olsun tereddüt etmedi (*Duraksama*). Kamptaki bütün komutanlar rüzgarı, yüce Artemis'in kestiğine inanıyorlar, çünkü Agamemnon ormanda Artemis'in aleyhine ya bir şeyler söyledi ya da ona karşı bir hata yaptı... Kamptaki bütün komutanlar da Agamemnon kendi kızını kurban ederse Artemis'in rüzgarı geri vereceğine inanıyor (*Duraksama*). Ama Clytemnestra kocan inançlı bir adam değil (*Duraksama*). Başkomutan olarak askerlerinin güvenini nasıl kaybettiğini gördü. Cesareti olmadığına inandıklarını düşünüyor. "Öyleyse tereddüt dahi etmeyeceğim," dedi sonra da "bunu kanıtlamak için bir askeri gözümü kırpmadan öldürebilirim. Hayır, daha büyük bir şey olmalı. Herkesi korkutacak bir şey olmalı." dedi. Sonra etrafına bakındı, bana baktı (*Duraksama*). Sonra kafasını çevirdi ve Achilles'e baktı. Sonra Menelaus'a, kendi kardeşine baktı (*Duraksama*). Sonra sesi fısıltı gibi duyuldu, "Iphigenia" dedi. Clytemnestra, Agamemnon ne kadar zalim bir adam olduğunu kanıtlamak için en sevdiğini öldürmeyi kafasına koymuş.

(*Duraksama.*)

Clytemnestra

Uyduruyorsun bunları değil mi, Alexander?

Agamemnon hiçbir zaman bu kadar planlı

düşünmemiştir. Onu bilirim. Düşünceleri bizimkiler gibi öyle birbirleriyle çok bağlantılı değildir. Sürekli bir oraya bir buraya gidip gelirler, Alexander.

Alexander

Peki, nasıl böyle bir sonuca ulaştığının bir önemi yok, sonuç şu: Benim hep sevdiğim... pardon, kelimenin tam anlamıyla, âşık olduğum Iphigenia'yı öldürmeye kararlı. Clytemnestra, ben onu kurtarmak istiyorum ve kurtaracağım da... Ben Agamemnon'un arkadaşıyım, bu yaptığı yanlış.

(Duraksama.)

Clytemnestra

Aklını mı kaçırdın sen?

Alexander

Ben Iphigenia'yı çok seviyorum.

Clytemnestra

Hayır, o sende bir saplantı.

Alexander

Ona dokunmadım bile.

Clytemnestra

Ah, tabii ki dokundun, Alexander *(Duraksama)* Kaç yaşındaydı o zamanlar? Dokuz mu? İğrençsin.

Alexander

Ağlıyordu, sarıldım ona *(Duraksama)*. Clytemnestra, dinle beni. Düğün filan olmayacak. *(Achilles'e)* Sen Achilles misin? Agamemnon, Iphigenia'yı buraya çağırdı ya da mektubunda öyle yazdı çünkü seninle evlenecekti.

Achilles

Ücretsiz PDF E-kitapları için: <https://rantey.org>

- Alexander** Hayır, sanmıyorum. Sadece senin adını kullandı. Ama konumuz bu değil. Her şey söylenip unutulduktan sonra bir isim nedir ki? Sen hiçbir zaman bu resmin bir parçası olmadın. Resim şu, Iphigenia öldü, onu babası öldürdü. Kampa ayak bastığı an öldü. Kor-kunç bir şey.
- Achilles** *(Kafası karışmış bir halde)* Anlamadım. Kız şimdi öldü mü yoksa bekar mı?
- Alexander** *(Clytemnestra'ya)* İkinci mektubu verdi mi sana?
- Clytemnestra** Hangi ikinci mektup? Neden bahsediyorsunuz?
- Alexander** Ben de öyle düşünmüştüm. Ama ben ne yapacağımı biliyorum. Masum bir kızı yok etmek istiyorlar. *(Duraksama)* Öyleyse bu masumiyeti kaldıralım üzerinden. Iphigenia öldü, babası öldürdü onu. Ne yaptığını da çok iyi biliyordu *(Çıkar)*.
- (Duraksama.)*
- Achilles** Tüm bunlar benim için bile fazla kafa karıştırıcı oldu. Alexander geleceği görüyor. Bunun insanlarda çok nadir olan bir özellik olduğunu söylemeliyim. Daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim. Öte yandan siz de kızınızın nişanlısı olduğum izlenimine sahipsiniz gibi görünüyor. Söylememe bile gerek yok ama bu durum hemen hemen bütün annelerin düştüğü bir yanılgı. Ama bana öyle geliyor ki kızınızla evlenmem çok da mümkün görünmüyor, özellikle de öl-

Clytemnestra

Çok tatlı ve masum görünüyorsun. Bütün bunlar senin için daha çok yeni.

Achilles

Tabii ki bu benim için yeni bir şey değil. Haberim vardı (*Duraksama*). Ortada yeni bir şey yok. Biraz düşünmeme izin ver. Ne yapabilirim diye bir düşüneyim. (*Çıkar.*)

10.

(Koro, Clytemnestra)

Koro Selam! Biz kızının yaşlarında tatlı, zeki kızlarız, Khalkis'ten geliyoruz. Ne tesadüf, değil mi?

Clytemnestra Beni yalnız bırakın.

Koro 1 Ah canım. (Koro 2 kıkırdar.) “Bütün bu yolu yalnız kalmak için geldim” gibi oldu biraz.

(Duraksama.)

Clytemnestra Gerçekten kızımı öldürmeyi planladığını düşünüyor musunuz?

Koro Sen söyle. Sence Achilles'in onunla evlenme ihtimali var mı?

Clytemnestra Hayır.

Koro Herhangi bir planı olmadan onu çağırması mümkün mü sence?

Clytemnestra Hayır.

Koro Öyleyse?

(Duraksama. Clytemnestra çıkar. Duraksama.)

Koro 1 Sadece ne düşündüğünü sorarak içlerinden birini etkileyebilirdik. Biz zaten filozof gibiyiz.

Koro 2 Felsefe istemiyorum. Aşk istiyorum. Hadi askerle tanışın, bir kez daha deneyelim.

11.

(Achilles, Clytemnestra)

Achilles

Evet. Konuyu biraz düşündüm. Agamemnon'un seni ve kızını buraya getirmek için adımı kullandığını anladım, size yalan söylemiş oldum. Söylentiler arasında bu 'kuş' kurban etme meselesinin de olduğunu söylemiştim sana. Hayır. Duyduğum şey masum bir kızın kurban edileceği idi. (Duraksama) Evet, son derece dürüst olmak gerekirse, 'küçük sincabından', 'kıymetlisinden' ve 'küçük kuşundan' bahsettiklerini duydum ama ben bir 'kuşu' kastettiklerine yordum bunları. (Duraksama) Şimdi AGAMEMNON'UN BENİ KULLANDIĞINI anladım. BENİ! Ben bunu kabul etmeyeceğim. (Duraksama) Clytemnestra, Agamemnon'un sana söylediğini gerçekleştireceğim. Küçük kızınızla evleneceğim.

(Duraksama.)

Clytemnestra

Güzel, ben de düğün için geldim. Ne diyebilirim ki?

Achilles

Tamamdır. Er ya da geç olması gerekiyordu (Duraksama). SADECE KEŞKE BANA SOR-SAYDI! Memnuniyetle adımı kendisine ödünç verirdim? (Duraksama.)

Clytemnestra

Peki şimdi tam olarak ne yapacaksın?

Achilles

Bence gidip Agamemnon ile konuşmalısın. Fikrini değiştirmesini sağla. Aslında yapması gereken tek şey hayır demek. Kendisi başkomu-

tan. Ama yine de devam etmek isterse ben gelip Iphigenia'yı kurtaracağım. Sonra da onunla evleneceğim. Bu kadar basit (*Duraksama*). Aslında gittikçe daha fazla merak etmeye başladım Iphigenia'nın kim olduğunu. ONU GÖRMEM GEREK. Tutku gibi bir şeye dönüştü.

(*Duraksama.*)

Clytemnestra

Kesinlikle gidip Agamemnon ile konuşacağım. (*Duraksama*) Nasıl bulacağım onu?

Achilles

Tetikte olacağım. Eğer hiçbir şey işe yaramazsa, gelip onunla evleneceğim. Bu kadar basit. HİÇ KİMSE, sormadan Achilles'in adını kullanmaz. Hiç kimse!

Clytemnestra

Beni de kullandı.

Achilles

Elbette. Zorundaydı.

12.

(Sabah. Agamemnon yazıyor.)

13.

(Agamemnon, Alexander)

- Alexander** (Her tarafı morluklarla doludur). Üçüncü bir mektup mu? Bu sefer ne yazıyor mektupta?
- Agamemnon** Bilmiyorum. Sadece yazıyorum. Yazdıkça yazıyorum. Onu yazarak mahvettim, keşke umut dolu şeyler yazabilsem (Duraksama). Sen aslında ona TECAVÜZ etmeye çalışmıştın değil mi?
- Alexander** Masum Iphigenia ölüme mahkum edildi bugün. Ah, bu yüzden keşke masum olmasaydı (Agamemnon gülümser). Zarara uğramış bir kuzuyu kim itlaf etmek ister ki?
- (Duraksama.)
- Agamemnon** SEN ÇILDIRDIN MI?
- Alexander** Bir an mantıklı geldi. Onun bakire olmasının bir önemi var gibi geldi bana.

14.

(Koro)

Koro 1 Eee? (*Duraksama.*)**Koro 2** Bizden başka kimse yok burada. Gittiler mi sen-ce? (*Duraksama.*)**Koro 1** Güle güle demeden mi? (*Duraksama.*)**Koro 2** Evet...? (*Duraksama.*)**Koro 1** Bu arada biz buraya nasıl geldik?**Koro 2** Hatırlamıyor musun? Khalkis'ten geldik. Boğazı geçtik ve buradayız, Aulis'te.**Koro 1** Biliyorum. Ama buraya nasıl geldik? (*Duraksama.*)**Koro 2** Ciddi misin sen?**Koro 1** Hatırlayamıyorum. (*Duraksama*) Gerçekten hatırlayamıyorum (*Koro 2 kıkırdar*). Sen hatırlayabiliyor musun? (*Duraksama*) Onlar yokken burası hiç eğlenceli değil. (*Duraksama*) Gerçekten gittiler mi sence?(*Duraksama.*)**Koro 2** Güle güle demeden mi? (*Duraksama.*)**Koro 1** Evet?.. Şimdi senin söylediğini ben az önce söylemedim mi? (*Duraksama. Düşünür.*) Biliyor-

sun, sonuçta biz Khalkisli küçük seksi kızlarız.

- Koro 2** Kafamızda da boş.
- Koro 1** Kesinlikle. Onları 'izlemeye' geldik.
- Koro 2** Evet. *(Duraksama)* O zaman? *(Kıkırdar)* O zaman? He? Ha? Herhangi bir şey geçti mi eline?
- Koro 1** 'Aşk'? *(Duraksama. Kendi halinde.)* Hayır, ben kendimi kurtarmak istiyorum. Ama çok net olarak hatırlıyorum, tekneyle geldik, en azından ben öyle geldim. *(Duraksama)* İki adam vardı.
- Koro 2** Yol soran.
- Koro 1** Evet. Ben de bir gölde ya da onun gibi bir şeyin içinde uzanıyordum.
- Koro 2** Hayır. Bataklık. *(Duraksama)* Ama öyle bir şey olmadı. O benim rüyamdı.
- Koro 1** Hayır, sen yoktun. Yalnız olduğumu hatırlıyorum. Sonra bir gürültü duydum. İki adamdan geliyordu. Gölün içinde ya da 'bataklıkta' doğruldu ve yeşil paltoları vardı hatırlıyorum... Avcıya benziyorlardı.
- Koro 2** Hayır, hayır, hayır, hayır. O bir rüyaydı.
- Koro 1** Emin misin?
- Koro 2** Kelimesi kelimesine hatırlıyorum. Yolda bir yük arabası duraklıyor, arabada oturan iki adam el ederek beni çağırıyor. Çamurun doğrulup tenimde balcığa dönüştüğü, kıya-fetlerimin arasından soğuğu hissediyorum. *(Duraksama)* Öyle bir konuşma geçiyor aramızda, kalbim

hafif hafif çarpıyor. Uzanmış yatarken orada ellerim birbirine sıkı sıkıya kenetlenmiş: Onlarda çamur yok. Adamlardan biri bana bakıyor, ağzı açık. Diğer adam şöyle diyor: “Bir rehber ihtiyacımız var.” Uzun yeşil paltolarıyla ameliyathaneye girmiş avcılara benziyorlar.

Koro 1 Kelimesi kelimesine? Sen sözlü rüyalar mı görüyorsun?

Koro Sen görmüyor musun? (*Duraksama.*)

Koro 1 Şey, o zaman senin rüyan olduğunu kabul etmem gerekir. Böyle kelimesi kelimesine mi görüyorsun bunları rüyada?

Koro Bazen sadece görüntüler oluyor, bazen de sadece kelimeler. ‘Tuhaf’ mı geliyor sana bu? (*Duraksama.*)

Koro 1 Bilmem. (*Duraksama*) Peki, biz buraya nasıl geldik o zaman?

Koro 2 Hatırlamıyor musun? (*Duraksama*) Babacığımızın arabasında oturduk ve ileri geri gittik geldik, bir adam bulduk, bizi teknesine götürdü sonra adamı ve arabayı orada terk edip buraya kadar kürek çekerek geldik (*Duraksama*).

Koro 1 Teknede tabut yoktu değil mi?

Koro 2 (*Anlayışla gülümser.*) Hayır, rüya ile karıştırıyorsun sen.

Koro 1 Senin gördüğün? Ücretsiz romanlar için: <https://rantey.org>

- Koro 2** Evet (*Duraksama*).
- Koro 1** Ve sen bunların hiçbirini ‘tuhaf’ bulmuyorsun”?
- Koro 2** Hayır (*Duraksama*).
- Koro 1** Rüyalarını kelimesi kelimesine hatırlıyor musun gerçekten?
- Koro 2** Bazen (*Duraksama*).
- Koro 1** Kızdın mı bana?
- Koro 2** Hayır.
- Koro 1** Ama pek konuşmuyorsun benimle.
- Koro 2** Hayır. Bazen uzun cümleler halinde görürüm rüyalarımı, bazen de kısa cümlelerle konuşurum (*Duraksama*).
- Koro 1** Bir sorun mu var?
- Koro 2** BİZİ ‘SEVSİNLER’ DİYE BURAYA GELDİĞİ-MİZİ NEDEN KABUL ETMİYORSUN? (*Gözünden bir damla gözyaşı süzülür.*) Bütün bu yolu geldik. Çaldığımız o küçük boktan sandalla buraya gelmek günlerimizi aldı. Deniz tuttu beni. Kustum sandalda. Aulis limanı boyunca kasıla kasıla yürüdük. Askerleri izledik. Onlarla flört ettik. Onlar yalnızca tek bir şeyi düşünüyorlar (*Gözünden bir damla daha yaş süzülür*). O düşündükleri şey de ben değilim (*Duraksama*). Biz de doğruyu yanlış ayırt edemeyen bu kafası karışık aileyle ‘konuşup’ duruyoruz. Gökten Zeus’ın sesi ve aşkı da var olmadığını söyle-

se de bütün bu zırvalığa bir son versek. Sen de 'kendini kurtarmak' istiyorsun ve rüyada olanların gerçek hayatta olanlardan farklı olmasının ne kadar tuhaf bir şey olduğunu anlatıp duruyorsun. BIKTIM DAYANAMIYORUM ARTIK SEN NE ÇOK DÜŞÜNÜYORSUN KAHRETSİN! Ben sadece sarılmak, kucaklanmak istiyorum, sevmek istiyorum, dayanamıyorum artık gerçekten dayanamıyorum (*Çıkar*).

15.

(Clytemnestra, Agamemnon, Iphigenia)

Clytemnestra ...Onu öldürmek istedin değil mi? (*Duraksama*)
SİZ HEPİNİZ KAFAYI MI YEDİNİZ?

Agamemnon Sen neden bahsediyorsun tanrılar aşkına? Ona ne yapmaya çalıştığını biliyor musun?

Iphigenia Hiçbir şey olmadı. (*Duraksama.*) Ama korkunçtu: İçeri girmek istedi beni görmek için, ben de izin verdim. Yanıma oturmak için izin istedi ben de verdim. Sonra ağlamaya başladı (*Duraksama*). Üzüldüm durumuna. (*Duraksama. Agamemnon'a*) Sonra üzerime attı kendini, elini ağzıma koydu ve bana sessiz olmamı söyledi, kıyafetlerimi yırtmaya çabaladı ve af diledi benden, ağlamasını durdurmaya çalışıyordu ve bana da ağlamamamı söyledi, aklına gelebilecek en doğru hareketi yapmaya çalıştığını söyledi ve sebebini açıkladı! (*Duraksama*) Siz bile utanmadınız değil mi? (*Sessizlik*) Tokat attım ona ve dışarı çıkmasını söyledim, ona deli olduğunu söyledim ama aslında deliren bendim, kulağını ısırdım, ağlamasını durduramıyordu, bebek gibiydi, kendinden utanıyordu, işte o üç dakika boyunca otuz yaş aldım ben, hâlâ buna devam etmeye gönüllü olmanıza inanamıyorum, Agamemnon sende acımanın zerresi yok mu?

(*Duraksama.*)

Clytemnestra Bana neden o ikinci mektubu yazdın, Agamemnon?

- Agamemnon** Hangi ikinci mektubu?
- Clytemnestra** (*Elinde mektup*) Mektupta neden sadece “ÖLDÜR! ÖLDÜR! ÖLDÜR! ÖLDÜR!” yazıyor?.....
- (*Duraksama.*)
- Agamemnon** Mektup değil o. (*Duraksama*) Pratik yapıyordum. Sonrasında, savaş meydanı için.
- Iphigenia** Babacığım?
- Agamemnon** Efendim maralım?
- Iphigenia** Bildiğimizi biliyorsun, değil mi?
- (*Duraksama. Agamemnon mektubu alır dışarı çıkar.*)
- Clytemnestra** Aferin, Iphigenia. Daha da çok endişelendiriyorsun beni. O adama zaten hiçbir zaman güvenmedim.
- Iphigenia** Korkmamız gereken kişi o değil gibi görünüyor.
- (*Duraksama.*)
- Clytemnestra** Gerçekten daha yaşlı görünüyorsun.
- (*Duraksama.*)
- Iphigenia** Peki şimdi ne yapacağız?
- Agamemnon** (*İçeri girer*) Neden Iphigenia'yı buraya gönderdin, Clytemnestra?

Clytemnestra

Ah, suç bende mi yani? Truva'ya gitmek isteyen ve yola çıkmak için hazırlık yapan sensin. Orduyu savaşa sokmak isteyen sensin, gerçek bir komutan olmak isteyen sensin, cesur olmak isteyen sensin, bunun için de yapılacak en iyi şeyin kendi kızından, sana asla karşı koyamayacak masum bir kızdan başlamak olduğu sonucuna varan sensin. Bütün bunlar ne kadar cesur bir adam olduğunu kanıtlamak için mi? Bravo, Agamemnon.

Agamemnon

Laf, laf, laf.

(Duraksama.)

Clytemnestra

Yapma bunu Agamemnon. Lütfen... *(Duraksama)* Tek yapman gereken şey hayır demek.

Iphigenia

Bu arada neden o insanlara savaş açıyorsunuz?

Agamemnon

Verdiğimiz bir söz var...vardı. Hepimiz onun için savaştık. Menelaus aldı onu, ben de anneni aldım. *(Duraksama)* Ve bir de seni aldık *(Duraksama)*. Birinin onlara liderlik yapması gerek. Onu geri almak zorundayız.

Iphigenia

Ya o istemiyorsa ne olacak? *(Duraksama.)* Siz onun için savaştınız peki o ne için savaştı?

(Duraksama.)

Clytemnestra

Sadece hayır demen yeterli.

Agamemnon

Hayır. *(Duraksama)* Sana bir şey sormama izin ver, Clytemnestra. Neden Iphigenia'nın buraya gelmesine razı oldun? *(Duraksama)* Sen ne yap-

tığının farkındaydın. (*Duraksama*) Agamemnon kızını askerî kampa yollamanı istiyor, sen de onu o askerî kampa yolluyorsun. (*Duraksama*) En az sen de benim kadar hırslısındır. (*Duraksama*) Iphigenia hayatta ve Truva'ya doğru yola çıkıyoruz, kurban Helen, öyle mi? 'Kaçırılmış?' Ha? Zavallı 'şey'? Sen kızını kaybediyorsun ama yerine kendini fedakar Helen'e kaptırmış çekici Paris'i alıyoruz. O zaman düşünüyoruz "zavallı Clytemnestra, kızı bir hiç uğruna öldü", öyle mi? Bu mudur yani? (*Duraksama*) Iphigenia, Ben (Çıkar).

Clytemnestra

Bir oraya bir buraya savrulup duruyorlar...

16.

(Koro 1, Iphigenia)

Koro 1 Aman tanrıların, dünya nasıl da başına yıkıldı
Iphigenia!

(Duraksama)

Iphigenia Ben hâlâ iyi bir tarafı olduğuna inanıyorum.
Neden o diğer adamın Helen'e yaptığı gibi alıp
beni daha önce duymadığım bir yere götüremi-
yor? (Duraksama) İyi bir tarafı olması gerek.

Koro 1 Ya yoksa? (Duraksama) Ne olacak yoksa?

(Sessizlik.)

Iphigenia Kendimi iyi hissetmiyorum. (Koro 1 Iphigenia'ya
bir bardak su uzatır.) Teşekkür ederim (İçer).

Koro 1 Ne yapacaksın?

(Duraksama.)

Iphigenia Hep ikili gezdiğinizizi düşünmüştüm.

(Duraksama.)

Koro 1 Sana yardım etmek istemezse ne olacak, Iphige-
nia?

(Duraksama.)

Iphigenia O kadar zalim olamaz.

Koro 1

Sana yardım etmek istemezse ne olacak?

(Sessizlik.)

Iphigenia

O zaman bırakacağım mahvetsinler beni. (*Duraksama*) Bu kampta cesur bir erkek yok gibi. (*Duraksama*) Achilles beni savunmazsa, ben kendimi savunacağım. (*Duraksama*) Elimden başka bir şey gelmezse de, her şey benim kontrolümde gerçekleşecek.

17.

(*Clytemnestra, Iphigenia (Sessiz). Sonrasında Achilles*)

- Clytemnestra** Şimdi gerçekten daha yaşlı görünüyorsun.
- Achilles** (*İçeri girer*) Zavallı Clytemnestra! Bugün kızını kaybedeceksin. Aşağı gemilerin yanına gittim, askerlere her şeyi anlattım.
- Clytemnestra** Niçin böyle bir şey yaptın? Bu onları daha fazla sinirlendirmez mi?
- Achilles** Kesinlikle. Deliye döndüler. Anlaşılan, Agamemnon onlara çoktan niyetini belli etmiş. Buraya geliyorlar. Küçük kızın için çılgık çılgıca bağırıyorlar. (*Duraksama*) Onları durdurmaya çalıştım, gerçekten denedim. Ama sonra beni tehdit etmeye başladılar. Beni taşlamak için taş toplamaya başladılar. Beni! Buna inanabiliyor musunuz? Achilles'i taşlamak istediler! Çok... saygısızca! (*Duraksama*) Ama daha bitmedi. Ben sadece müzik ve güzel sözlerin adamı değilim, aynı zamanda eylemlerin adamıyım (*Clytemnestra gülümser*). Kahretsin, göstereceğim onlara! Suratlarının ortasına indireceğim yumruğu! (*Çıkar.*)
- (*Duraksama.*)
- Clytemnestra** Çok büyük haksızlık bu. Ben herkese nazık davrandım ve bu şekilde ödüllendiriliyorum.

18.

(Öğle vakti. *Iphigenia*, *Clytemnestra*.
Sonrasında *Achilles* ve devamında Koro 1)

Iphigenia

Veda etme vakti geldi galiba, anne. Sesim her zamanki gibi tatlı çıkmıyorsa affet beni ama söyleyeceklerim bugün için aklımda olan türden şeyler değil. (*Duraksama*) Ayrıca biraz da kırgınım. (*Sessizlik*) Neyse, umarım yaptıklarınızla gurur duyuyorsunuzdur, umarım kocanla ve onun o iyi adamlarıyla gurur duyuyorsundur. (*Duraksama*) Sen bir korkaksın *Clytemnestra*. (*Duraksama*) Her şeyi kolaylıkla engelleyebilirsin.

Clytemnestra

BEN? BEN SENİN ANNENİM.

Iphigenia

Hiç kimse ilk olmak istemez. Sorun yok (*Duraksama*). Eğer bu teyzemi geri getirecekse memnuniyetle gideceğim (*Duraksama*). Çığlıklar atarak geldik, fısıltıyla gitmek olmaz.

(*Duraksama*.)

Clytemnestra

Iphigenia, korkarım ne dediğinin farkında değilsin.

Iphigenia

Korkma. Gidip damatla tanışacağım. Onun krallığı uçsuz bucaksızdır. Gözlerini kapadığın an göreceksin orayı. Ve gözlerini kapadığın an kızını göreceksin. (*Duraksama*.)

Achilles

(İçeri girer.) Haklısın. Her şeyi duydum, sen cesur bir kızsın *Iphigenia*.

- Iphigenia** Sen de bir korkaksın.
- Achilles** Saçmalık. Senin konumunda bir kızın isteklerine müdahale edecek türden bir adam değilim Iphigenia ama yine de söylüyorum, eğer yapmamı istediğin bir şey varsa, söylemen yeterli. Babanla savaşmamı istiyorsan, yaparım. (*Duraksama*) Söz veriyorum.
- Iphigenia** Lütfen sadece git buradan.
- Achilles** Bir erkeğin teminatı eylemleridir. Ölmek istemiyorsan, sana nasıl bir erkek olduğumu gösteririm. Senin için hayatımı tehlikeye atarım. (*Duraksama*) Kalbimin derinliklerinde senin için dünyanın sonuna kadar gitme arzusu yatıyor Iphigenia.
- Iphigenia** Sen dünyanın sonuna bir şehri yakıp yıkmak için gideceksin.
- Achilles** (*Rahatsız olmuş bir şekilde*) Hayır, çok ciddiylim!
(*Duraksama.*)
- Clytemnestra** Beni bırakıp gitmiyorsun değil mi? (*Duraksama*) Gitme, ne olur! (*Duraksama. Çıkar.*)
- Iphigenia** Gitme vakti, öyleyse. (*Duraksama*) Kızlar!
(*Duraksama.*)
- Koro 1** (*İçeri girer.*) Yalnızca ben varım (*Duraksama*).
- Iphigenia** Gidelim.

19.

(Menelaus)

Menelaus

Iphigenia'nın peşinden gittim, ıssız kampın içinden geçerek mağarayı buldum ama ortalıkta kimse yoktu, bekledik. Sonunda Agamemnon ve arkadaşı Alexander geldiğinde, Iphigenia konuşmadan içeri girdi, yüzlerine bile bakmadı. Kısa bir süre sonra Achilles de geldi, içeri girerken kendime kampta neden hiç askerin olmadığını sorduğumu hatırlıyorum. Iphigenia çoktan kendini bir kayanın üzerine bırakmıştı ve gözlerini Agamemnon'a dikmişti. Karanlığın içinden daha önce bir yerlerde gördüğüm iki adam çıktı, biri Agamemnon'a bir bıçak verdi, Iphigenia'nın etrafına toplandık. Agamemnon çok yalnız görünüyordu, Iphigenia'nın üzerine eğildi ve bıçağı hafifçe tenine sürdü, sanki bıçağın plastik olup olmadığını anlamak istiyordu. Ama Iphigenia gözlerini dikmiş ona bakmaya devam ediyordu, boğazındaki deriyi gerginleştirmek için kafasını geriye doğru yatırmasını söyledi ona. Ağzı açıktı, ölü gibi görünüyordu, boşluğa bakıyordu, sadece dişlerini görebiliyordum. Sonra görüntü dağıldı. Bir nefes ya da güçsüz bir çığlık mıydı yoksa Agamemnon'dan gelen ince bir ağlama sesinin takip ettiği inilti miydi duyduğum, hatırlayamıyorum. Öksürdüğümü fark ettim, çok yumuşak bir şekilde, ellerimle ağzımdan kum olduğuna inandığım şeyleri çıkarmaya çalışıyordum. Düştüm mü ben? Yeniden ayağa kalkmayı nasıl başardım öyleyse? Ağzımdan neden kum geliyordu? Taşa çarpılan bıçağın monoton sesi yaklaştıkça yaklaşıyordu. Bir sebepten dolayı mağaranın duvarına

doğru dönmüştüm yüzümü, arkamı döndüğümde orada duruyordu, Agamemnon son derece sakin bir şekilde kayanın yanında duruyordu, mağaradan dışarı bakıyordu, bıçak elinde. Mağarada bizden başka kimse yoktu. Kayanın üzerinde bir geyik uzanmıştı, ağzının içinden kafatası kemikleri görünüyordu. Kuşaklar boyu orada uzanmış yatıyor gibiydi. Agamemnon'un adını fısıldadım. Etrafta dönmeye başladı, bana, kardeşine bakmak için mi yoksa sadece sesin nereden geldiğini mi öğrenmek istiyordu, fikrini değiştirmiş olmalı, mağarayı terk etti. Artık yalnızdım, bu korkunç hayvanla. Sonra birbirleri ardına geri geldiler. Agamemnon dikkatlice geyiğe doğru ilerledi ve elindeki değnekle tekrar tekrar dokundu hayvana. Adamlardan biri bana baktı ve "Bir hayvanın kafasında neler olup bittiğini kimse bilmez. Öylesine küçük bir beyin. Öldü. Bütün düşünceler gitti." Oraya uzanmış yatan şeyi işaret ettim ve "Geyik" dedim. Diğer adam onu dirseğiyle dürttü. Birinci adam, "Evet. Bu da. Zavallı geyik öldü. Hiçbir zaman öğrenemeyeceğiz düşüncelerini." Ani gök gürültüsünden herkes korktu ve dışarıdan gürültülü kahkahalar gelmeye başladı. Dışarı baktım. Mağaranın önündeki meydan genç askerlerle dolmuştu, rüzgarda, yağmurun altında dans edip gülüyorlardı. Islak çamur her yanlarına bulaşmıştı, küçük siyah noktalar bırakıyordu çamur yüzlerinde. Agamemnon bir şey söylemek için ağzını açtı ama hiçbir şey söylemedi. Söylenecek bir şey yoktu.

20.

(Koro 1, sonrasında Koro 2)

Koro 1 Aman Tanrım! Zor bir karardı! (*Duraksama*)
Ama her şey halloldu, değil mi? Öyle değil mi?
(*Duraksama*) Yalnızım.

Koro 1 (*Koro 2'yi taklit eder*) Hayır, ben hiçbir şeyin
hallolduğunu düşünmüyorum. Bence öldürdü
onu.

Koro 1 Ah canım.

Koro 1 (*Koro 2'yi taklit eder*) Menelaus'un hikayesi sen-
ce de biraz 'muğlak' değil mi?

Koro 1 Peki bizim hakkımızda ne düşünüyorsun? (*Du-
raksama*) Bizim hakkımızda?

(*Sessizlik. Koro 2 girer.*)

Koro 1 Sen!

Koro 2 Evet, benim. Hem kendini hem de beni oyna-
maya çalışırken izledim seni. Seni küçük seksi
çakal.

Koro 1 Küçük seksi çakal ben mi oluyorum sen mi bu
durumda?

Koro 2 O da benim sırrım. Hadi kız. Clytemnestra eve
gidiyor, biz de gidelim. Erkekler de Truva'ya gi-
decekler.

Koro 1 Umarım neyin peşinde olduklarını biliyorlardır.

Koro 2 Bir kadını alıp bir uygarlığı yok etmek için Truva'ya gidiyorlar. Karmakarışık duygularla dolu ikiye bölünmüş bir proje. Ama biz eve gidiyoruz. Biraz daha kürek çekelim, korkarım döndüğümüzde çok popüler olacağız.

Koro 1 Erkekler deneyimli kadınlara deli olurlar.

Koro 2 Popüler olacak mıyız?

Koro 1 Tüm bu yolu, döndüğümüzde popüler olalım diye geldik. Sana kendimi kurtardığımı söylemiştim.

Koro 2 Evet. Aşk karmaşık bir konu. 'Kıssadan hisse-miz' de bu. Hadi.

(Çıkarlar.)

Türkçe baskı için *Iphigenia* ve *Helen* isimli oyunlarım üzerine kısa bir yorum

Finn Iunker

1996 yılında yazmaya başladığım 2003 yılında tamamladığım *Iphigenia*'da Avrupa'da ve ötesinde dağılmış ve parçalı olan seyirciyle iletişim kurmanın bir yolu olarak Yunan mitleriyle bağlantı kurmak istedim. Kuzey'de uzakta küçük bir ülkede yaşıyor olsam da, Norveççe'nin dünyada en iyi dil olduğunu düşünsem de estetik deneyim açısından düşündüğümde Paris'te, İstanbul'da ve Lima'daki tiyatro seyircisiyle, çocukları bahçede benim çocuklarımla oynayan yan komşumdan daha yakından bir bağım olduğunu düşünüyorum. On beş yıl önce bunun akılla kavranabilecek bir nedeni olmadığı sonucuna vardım.

Yirmi beş yıl önce insanlarla klavyedeki harfler yerine hikayelerin çıktığı mitlerden oluşan bir alfabe aracılığıyla konuşabileceğimi keşfettim. Size Televag ile ilgili bir hikaye anlatabilirim ama 1942 yılında orada yaşayanlara ne olduğunu bilemezsiniz. Bu şehre Miklagard diyelim ama bunu Türkiye'de yaşayanlar dahi İskandinav mitolojisinde İstanbul'a verilen isim olduğunu bilemezler. Ama size olaylar Aulis'te

geçiyor dersem, bir kızın öldürölmek üzere olduğunu bilirsiniz ve ben size bunun ne kadar utanç verici bir durum olduğunu anlatırım.

2003 yılında yazılan Norveç versiyonundaki başlığıyla *Dealing with Helen**, aslında bu çevrilmesi güç başlığı seviyorum çünkü Truvalı bir bakış açısından bakıldığında Helen, kahraman erkeklerin başa çıkmak zorunda oldukları bir kitle imha silahıdır, affedersiniz hayır; şöyle demeliyim, gerçekten de kahraman erkeklerin uzlaşmaya varamayacakları bir kitle imha silahı. Oyunu kuralına uygun oynamasını bilirsiniz.

Iphigenia ve *Helen* ilk defa 2003 yılının Temmuz ayında Antwerp, Belçika'da sahnelendi, Amerikalılar'ın Irak'ı istilasından birkaç ay sonra.

Oslo, 23 Ekim 2018

* Finn Iunker'in de belirttiğı gibi başlığın çevirisindeki güçlükten dolayı yazarın onayıyla oyunun isminin *Helen* olması tercih edildi -çn.